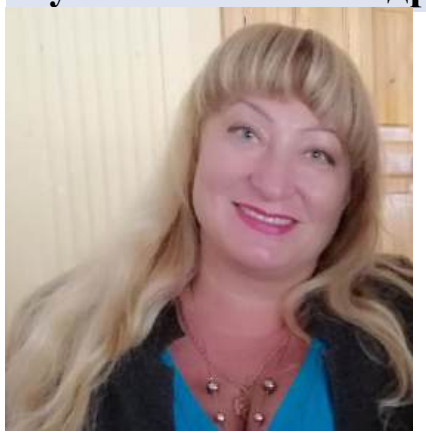
СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Економічна теорія (мікро-, макроекономіка)

спеціальність	**D5 Маркетинг**	**обов'язковість дисципліни**	**обов'язкова**
освітня програма	**Маркетинг**	**факультет**	**економічних відносин та фінансів**
освітній рівень	**перший (бакалаврський) рівень**	**кафедра**	**економіки та бізнесу**

ВИКЛАДАЧ

Кулініч Оксана Андріївна

Вища освіта –спеціальність «Менеджмент невиробничої сфери» (економіст-менеджер); кваліфікація "Міжнародний вчитель / викладач"(міжнародний грант International Historical Biographical Institute)
Науковий ступінь – кандидат економічних наук, 08.01.01 – економічна теорія
Досвід роботи – більше 20 років
Показники професійної активності з тематики курсу:
• співавторка монографій та фаховий статей, зокрема у виданнях, проіндексованих у наукометричних базах Scopus/Web of Science;
• співавторка наукових посібників та методичних розробок;
• учасниця наукових і методичних конференцій України та зарубіжжя

телефон	**0502878031**	**електронна пошта**	**kulinich.econom@gmail.com**	**дистанційна підтримка**	**Zoom**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	**є формування ґрунтовних економічних знань, логіки економічного мислення та економічної культури, адекватних до уявлень ринкових відносин, а також навчання базовим методам пізнання й аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних із майбутньою практичною діяльністю**
Формат **Деталізація результатів навчання** **Види контролю**	**Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання** **Здобувач повинен вміти: систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві (ЗК4, Р11, Р18); формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища (ЗК12, Р14, Р16, Р18); обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм економічних відносин на мега-, макро-, мезо-і макрорівнях (ЗК12, Р8, Р16); здійснювати комплексний аналіз економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування (Р12, Р14)** **(тестування, практичні завдання, оцінювання самостійної роботи)**
Обсяг і форми контролю	**4 кредита ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 14 годин практичні заняття; поточний контроль – підсумкове тестування за розділами дисципліни; підсумковий контроль – екзамен**
Вимоги викладача	**активність, своєчасне виконання завдань, командна робота, участь в обговореннях та дискусіях**
Умови зарахування	**згідно з навчальним планом**

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ Й ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетентності	**ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері маркетингової діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування відповідних теорій та методів маркетингу і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.** **ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.** **ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.** **ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.** **ЗК8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.** **ЗК12. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).**	**Програмні результати навчання**	**Р2. Аналізувати і прогнозувати ринкові явища та процеси на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.** **Р4. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.** **Р5. Виявляти й аналізувати ключові характеристики маркетингових систем різного рівня, а також особливості поведінки їх суб'єктів.** **Р6. Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності.** **Р8. Застосовувати інноваційні підходи щодо провадження маркетингової діяльності ринкового суб'єкта, гнучко адаптуватися до змін маркетингового середовища.**

			Р10. Пояснювати інформацію, ідеї, проблеми та альтернативні варіанти прийняття управлінських рішень фахівцям і нефахівцям у сфері маркетингу, представникам різних структурних підрозділів ринкового суб'єкта. **Р11. Демонструвати вміння застосовувати міждисциплінарний підхід та здійснювати маркетингові функції ринкового суб'єкта.** **Р12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.** **Р14. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані маркетингові рішення.** **Р15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.** **Р16. Відповідати вимогам, які висуваються до сучасного маркетолога, підвищувати рівень особистої професійної підготовки.** **Р18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.**

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ 1. Основи загальних положень теоретичної економіки					
Лекція 1.	**Предмет і метод економічної теорії**	**Практичне заняття 1 (ПЗ 1)**	**Еволюція економічної науки. Предмет, метод, функції економічної теорії, тлумачення різними школами. Економічні категорії та економічні закони. Економічна теорія та економічна політика.**	**Самостійна робота**	**1. Трактування предмету економічної теорії.** **2. Економічні дослідження і політика.** **3. Специфіка економічних досліджень на макро- і мікро рівнях.**
Лекція 2-3.	**Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства.**	**ПЗ 1**	**Економічний зміст суспільного виробництва, його структура. Форми та еволюція виробництва. Чинники економічної діяльності суспільства, їх взаємодія та розвиток. Ефективність виробництва. Ресурси виробництва та їх обмеженість. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва, економічні та соціальні показники.**		**1. Шляхи забезпечення умов для безперервного розвитку потреб.** **2. Проблема вибору в господарській діяльності.** **3. Продуктивні сили як основа економічної системи.**
Лекція 4.	**Економічна система суспільства. Відносини власності.**	**ПЗ 2**	**Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили. Економічні потреби та їх класифікація. Закон зростання потреб. Економічні блага. Економічні потреби та інтереси. Економічний інтерес, його об'єкт, функція.**		**1. Основні положення цивілізаційної теорії розвитку світу.** **2. Національні моделі економічних систем.** **3. Роль держави в командно-адміністративній та ринковій системі.**

			Економічні відносини. Типи і еволюція економічних систем. Відносини власності на засоби виробництва, їх місце в системі виробничих відносин.		
Лекція 5.	**Теорія товару і грошей.**	**ПЗ 2**	**Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживна вартість та її показники. Теорії вартості. Історичний підхід у розгляді функцій і видів грошей. Закон грошового обігу. Інфляція: причини, види, темпи та соціально-економічні наслідки.**		**1. Створення грошової системи в Україні. 2. Види та природа сучасних грошей.**
Розділ 2. Концептуальні засади ринкової економіки					
Лекція 6.	**Тема 5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.**	**ПЗ 3**	**Ринок, його суть і функції. Ринкова економіка як система. Моделі ринку. Ринковий механізм. Сутність та основні риси інфраструктури ринку. Елементарні основи теорії попиту та пропозиції. Механізм формування і функції ціни. Конкуренція. Критерії та межі монополізації економіки. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство.**	**Самостійна робота**	**1. Механізм формування рівноважної ціни. 2. Еластичність попиту і пропозиції на індивідуальних ринках.**
Лекція 7.	**Підприємство та підприємництво в ринковій економіці**	**ПЗ 3**	**Поняття підприємницької діяльності та її функції. Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Форми і види підприємств. Нові види підприємництва на сучасному етапі розвитку економіки. Перспективи розвитку підприємництва в Україні. Проблема банкрутства підприємств. Законодавство про банкрутство.**		**1. Корпорації як основна форма організації підприємства в сучасних умовах. 2. Стимул і механізм підприємницької діяльності. 3. Політика прискореної амортизації та її роль в сучасних умовах.**
Лекція 8.	**Капітал підприємства, його кругообіг та обіг.**	**ПЗ 4**	**Капітал як економічна категорія. Альтернативні теорії капіталу, його види. Структура капіталу, його обіг та кругообіг. Промисловий капітал. Механізм відтворення основного капіталу. Нагромадження капіталу. Фактори, що впливають на швидкість обігу. Оборотні засоби та їх структура. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Амортизація. Витрати виробництва, їх види. Шляхи зниження витрат виробництва. Прибуток як економічна категорія. Теорії прибутку. Норма прибутку і фактори, що на неї впливають. Рентабельність.**		**1. Альтернативні трактування капіталу в економічній теорії. 2. Еволюція відносин праці і капіталу. 3. Нагромадження капіталу в перехідній економіці.**

Лекція 9.	**Капітал сфери обігу.**	**ПЗ4**	**Сфера обігу в ринковій економіці. Торговельний капітал та його еволюція за сучасних умов. Товарна біржа. Торгові доми. Інтернет-торгівля у сфері ринкової інфраструктури. Торговельний прибуток і його норма. Позичковий капітал, його джерела, норма позичкового процента. Кредит, його форми і функції. Банківська система. Акціонерно-корпоративний капітал. Ринок цінних паперів. Фондова біржа.**		**1. Види і механізм функціонування товарних бірж. 2. Механізм отримання торгівельного прибутку. 3. Ринок цінних паперів: його сутність і значення.**
Лекція 10.	**Ринкові відносини в аграрному секторі.**	**ПЗ 5**	**Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин. Форми господарювання у сільському господарстві. Ринок землі. Рента, її види. Ціна землі. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.**		**1. Напрями розвитку орендних відносин в Україні. 2. Роль особистих селянських господарств в аграрній економіці. 3. Характер аграрних перетворень в транзитивній Україні.**
Лекція 11.	**Доходи населення, їх формування та розподіл.**	**ПЗ 5**	**Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів. Наймана праця і заробітна плата: сутність, форми, системи. Номінальні та реальні доходи. Підприємницький прибуток, доходи від власності та ренти, сімейні доходи та заощадження. Витрати домогосподарства, розподіл доходів, податки. Прожитковий мінімум. Зайнятість і безробіття: суть, форми, проблеми. Система соціального захисту населення.**		**1. Організація оплати праці і її вдосконалення. 2. Доходи від власності та соціальна справедливість. 3. Сімейні доходи та їх використання.**
Лекція 12.	**Держава та її економічні функції.**	**ПЗ 6**	**Економічні функції держави. Державне регулювання, форми і методи. Господарський механізм, його суть і елементи. Планування і програмування. Фінансова політика. Механізм грошово-кредитного регулювання. Бюджетно-податкова система. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.**		**1. Державне економічне програмування. 2. Вплив податків на розвиток ринкових відносин в Україні. 3. Основні напрямки ліквідації дефіциту бюджету в Україні.**
Лекція 13.	**Суть і структура світового господарства. Форми**	**ПЗ 6**	**Головні напрямки взаємодії національних економік у формуванні світового**		**1. Місце і роль ТНК у світовому господарстві.**

	міжнародних економічних відносин.		господарства. Інтернаціоналізація господарського життя світового суспільства. Міжнародні економічні відносини. Міжнародна економічна інтеграція та створення вільних економічних зон. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва. Інтеграція України у сучасну світогосподарську систему.		2. Проблеми і перспективи участі у України у світових інтеграційних процесах. 3. Основні складові та напрями регулювання зовнішньоекономічної діяльності. 4. Динаміка розвитку світового господарства.
Лекція 14-15.	Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток України.	ПЗ 7	Глобалізація, її сутність та види. Міжнародні фінансові інститути. Система міжнародних організацій, їх цілі, функції та співробітництво з Україною. Глобальні економічні проблеми сучасності, причини їх виникнення та шляхи подолання.		1. Україна в контексті основних проблем видобутку і споживання природних ресурсів. 2. Економічні аспекти глобальних проблем та шляхи їх вирішення. 3. Механізм та послідовність економічної інтеграції України у світове господарство.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Якобчук В.П., Войтенко А.Б., Довженко В.А., Захаріна О.В., Іванюк О.В., Литвинчук І.Л., Мосієнко О.В., Першко Л.О., Симоненко Л.І., Тищенко С.В, Пугачова Н.С. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. 2026. 562 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/18352/3/Ekonomich na%20teoriia_2026_562.pdf
2. Мікроекономіка та макроекономіка: основи: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня / Н. Т. Шадура-Никипорець, О. В. Мініна. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2025. – 290 с. URL: https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/3f7d8ad3-839e-44c3-b48f e601e3aede5e/content
3. Макро- та мікроекономіка: практикум для підготовки до аудиторних занять та самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад. О.Кібік, Є. Редіна, О.Слободянюк, В. Котлубай, І. Примаченко: Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – 128

Методичне забезпечення

1. Мікроекономіка: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей перший (бакалаврський) РВО / Кулініч О.А., Кото Я.М. [Електронний ресурс] – Х.: ДБТУ, 2024. –1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 42 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/.
2. Макроекономіка: конспект лекцій в структурно логічничних схемах для здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей перший (бакалаврський) РВО / Кулініч О.А., Кото Я.М. [Електронний ресурс] – Х.: ДБТУ, 2024. –1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 117с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/
3. Економічна теорія: методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей перший (бакалаврський) РВО/ укл. О.А. Кулініч, Т.В. Андросова, Величко К.Ю. [Електронний ресурс] – Х.: ДБТУ, 2024. 113с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/
4. Ушакова Н. Г., Федоренко Н. М., Кулініч О. А. Економічна теорія: тестовий тренінг. Х: Видавець Іванченко І. С., 2023. 64с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/

	с. – URL: https://hdl.handle.net/11300/32517 4. Мікро- та макроекономіка: теорія і практика : підручник. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 388 с. 5. Яворська Ж. Б. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с. URL: https://lma.edu.ua/wp content/uploads/2023/06/yavorska-posibnyk-osnov-ekont-teoriyi.pdf		5. Національна економіка: опорний конспект лекцій / Укладачі: Зарецька Л. М., Кулініч О.А. – Харків: ХДУХТ, 132с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12см –132с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/ 6. Кулініч О.А., Ільченко М.О. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. Харків: ДБТУ 2025 149с. URL:https://repo.btu.kharkov.ua/.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

(https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/09/pol-org-op-25rv1.pdf))

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумковий контроль	100 бальна ECTS (стандартна)	до 60	за підсумками поточного контролю
		до 40	екзамен
Поточний контроль	бальна сумарна	до 20	відповіді на практичних заняттях
		до 20	результат засвоєння блоку самостійної роботи
		до 20	результат поточного тестування за розділами

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися Кодексу академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету (https://library.btu.kharkov.ua/images/docs/KODEKS%20akademicnoi%20dobrocesnosti.pdf) та вимог, які прописані у Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2025/10/norm-b-acad-pol1v.pdf) виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.